

Slovesa *být, mít, jíst, vědět, vidět*, se do tříd a ke vzorům neřadí.

Některá slovesa kolísají mezi třídami (viz mluvnice)

Problémová jsou např: *chtít, jít, jet, spát, bát se, stát, říci, stříci se, bříst (břednout)*, ...

Jinak je algoritmus určování tříd a vzorů jednoduchý (vejde se na 39 řádků):

Použité zkratky: C – konsonant (souhláska), V – vokál (samohláska).

Barvy mají pomoci přejít od třídy ke vzoru.

Určování slovesné třídy v češtině

Utvoř tvar 3. os. sg. prez. akt. :

1a. tvar končí na *-á* : sloveso zařaď do V. tř. podle kmene přítomného

1b. tvar končí na *-í* : sloveso zařaď do IV. tř. podle kmene přítomného

1c. tvar končí na *-je*: sloveso zařaď do III. tř. podle kmene přítomného

1d. tvar končí na *-ne*: sloveso zařaď do II. tř. podle kmene přítomného

1e. tvar končí na C+*-me* a zároveň před *-m-* předchází konsonant: sloveso zařaď do II. tř. podle kmene přítomného

1f. tvar končí na *-e* před kterým nepředchází *-j-, -n-, C+m-*: sloveso zařaď do I. tř. podle kmene přítomného

Určování slovesného vzoru podle třídy v češtině

1. Sloveso patří do V. tř. podle kmene přítomného: vzor je *dělá*

2. Sloveso patří do IV. tř. podle kmene přítomného:

Utvoř minulé (l-ové) příčestí

2a. Před *-l* předchází *-i*: vzor je *proší*

2b. Před *-l* předchází *-e/-ě*:

Utvoř imperativ

2ba. Imperativ končí na *-ej*: vzor je *sázet*

2bb. Imperativ nekončí na *-ej*: vzor je *trpět*

3. Sloveso patří do III. tř. podle kmene přítomného:

Utvoř minulé (l-ové) příčestí

3a. Před *-l* předchází *-ova*: vzor je *kupuje*

3b. Před *-l* nepředchází *-ova*: vzor je *kryje*

4. Sloveso patří do II. tř. podle kmene přítomného:

Utvoř minulé (l-ové) příčestí

4a. Před *-l* předchází V+*-nu*: vzor je *mine*

4b. Před *-l* předchází C+*-nu* nebo *-mu-*: vzor je *tiskne* nebo *začne*

4c. Před *-l* předchází *j+mu-*: vzor je *začne*

4ba. Ex. varianta bez *-nu-*, kdy před *-l* předchází C: vzor je *tiskne*

4bb. Ex. varianta bez *-nu-* nebo *-mu-*, kdy před *-l* předchází *-a-*: vzor je *začne*

5. Sloveso patří do I. tř. podle kmene přítomného:

Utvoř minulé (l-ové) příčestí

5a. Před *-l* předchází C: vzor je *nese* nebo *peče*

5aa. C před *-l* v l-ovém příčestí je *[k,h,ch]* : vzor je *peče*

5aa. C před *-l* v l-ovém příčestí není *[k,h,ch]* : vzor je *nese*

5b. Před *-l* předchází *-a-*: vzor je *bere* nebo *maže*

5ba. C před *-a-* v l-ovém příčestí je alternací C před *-e* v 3. sg. ind. prez. akt.: vzor je *maže*

5ba. C před *-a-* v l-ovém příčestí je shodná s C *-e* v 3. sg. ind. prez. akt.: vzor je *bere*

5c. Před *-l* předchází *-e-*: vzor je *umře*

autorka: doc. PhDr. Klára Osolsobě, Dr.